

Wardziak, Wiesława

Sprawozdanie z konferencji naukowej z cyklu "Zawody medyczne na ziemiach polskich w XIX i XX w. Zawód dentysty - lekarza stomatologa na ziemiach polskich w XIX i XX w." - Warszawa, 10.05.2007

Medycyna Nowożytna 14/1 - 2, 185-188

2007

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sprawozdanie z konferencji naukowej z cyklu *Zawody medyczne na ziemiach polskich w XIX i XX wieku. Zawód dentysty – lekarza stomatologa na ziemiach polskich w XIX i XX w.* – Warszawa, 10.05.2007

W dniach 10-12 maja b.r. w Centrum Dydaktyczno-Kongresowym Akademii Medycznej w Warszawie przy ul. Księcia Trojdena 2a odbyła się II Międzynarodowa Konferencja Stomatologiczna „Zachód-Wschód”. Była to kolejna okazja do wymiany wiedzy i doświadczeń w dziedzinie stomatologii.

Patronat honorowy konferencji objął Minister Zdrowia prof. dr hab. n. med. Zbigniew Religa i rektor Akademii Medycznej w Warszawie prof. dr hab. n. med. Leszek Pączek.

Organizatorem przedsięwzięcia obok Akademii Medycznej w Warszawie, Katedry, Kliniki i Zakładu Instytutu Stomatologii, Kliniki Chirurgii Czaszkowo-Szczękowo-Twarzowej, Chirurgii Jamy Ustnej i Implantologii był Instytut Historii Nauki PAN w Warszawie oraz Śląska Akademia Medyczna w Katowicach.

Komitetowi Organizacyjnemu przewodniczył prof. dr hab. dr h. c. Janusz Piekarczyk.

Program konferencji podzielony został na trzy sesje naukowe: naukowo-szkoleniową, plakatową i historyczną.

Obrazy sesji historycznej – zatytułowanej *Zawód dentysty – lekarza stomatologa na ziemiach polskich w XIX i XX wieku* odbywały się w Centrum Dydaktyczno-Kongresowego Akademii. Otwarcia

sesji o godz. 11.00 dokonał prof. dr hab. Janusz Piekarczyk – Dyrektor Instytutu Stomatologii Akademii Medycznej w Warszawie.

Obrazy podzielono na dwie części. Referaty wygłoszone jako pierwsze dotyczyły rozwoju stomatologii w Polsce na przełomie XIX i XX w., w tym m.in. rozwoju szkolnictwa przygotowującego do zawodu dentysty (I. Kachocka), rozwoju techniki dentystycznej (J. T. Persa), czy znaczenia i zasad higieny jamy ustnej (A. Marek). Poświęcono również wiele miejsca czasopiśmiennictwu stomatologicznemu, wydawanemu w okresie od 1898 do 1939 r. w Polsce (D. Paluszek, W. K. Korpalska). Autorzy referatu podkreślali, iż stomatologia polska okresu międzywojennego dorównywała poziomem europejskim i światowym osiągnięciom nauk medycznych.

Konflikty wynikające z wchodzenia we wzajemne kompetencje techników dentystycznych i lekarzy stomatologów w XIX wieku oraz próby uregulowań prawnych ze strony rządu, były przedmiotem referatu *Czy w jedności siła? Geneza galicyjskiego konfliktu lekarze-techników dentystycznych* B. Urbanek.

W nieco innym świetle przedstawił autor referatu (J. Janiuk) obraz dentysty przełomu XIX stulecia na podstawie analizy twórczości poetyckiej Edwarda Słońskiego – lekarza dentysty i poety, u którego te dwa obszary aktywności przeplatały się przez całe życie.

Duże zainteresowanie wzbudził także referat przedstawiający rodzinę wrocławską XIX-wiecznych dentystów lekarzy i stomatologów Jonasa, Juliusa i Waltera Bruckow (B. Bruziewicz-Mikłaszewska) w świetle zasług, jakie wnieśli kolejni z rodu Bruck dla rozwoju stomatologii, na przełomie wieków.

Ostatnim w tej części był referat (J. Kownacki, M. Rafalski) dotyczący reklamy dentystycznej w Warszawie od II połowy XIX wieku do 1939 r.

Druga część sesji poświęcona została głównie zawodowi dentysty w Polsce w pierwszej połowie XX wieku.

Pierwszy referat wygłosiła M. Paciorek przedstawiając słuchaczom działalność społeczną i organizatorską lekarzy dentystów pierwszej połowy XX wieku i zasługi jakie przyniosła powyższa.

Następne referaty dotyczyły zawodu lekarza dentysty w ujęciu uprawnień (J. Zuchora), zmian w kształceniu (M. Marcysiak), organizacjach zawodowych stomatologów na ziemiach polskich (A. Bukowska) oraz w świetle ówczesnych ogłoszeń prasowych (T. Dworecka).

Autorzy przybliżyli kształtowanie się środowiska stomatologicznego w okresie II Rzeczypospolitej wraz z przyznawaniem mu odpo-

wiednich praw, sankcjonowanych przez państwo modeli kształcenia dentystów. Kolejni prelegenci przedstawili kształtowanie się i obraz środowiska dentystycznego w Polsce, pod koniec lat 40. i w latach 50., w tym kompetencji zawodowych i tytułów zawodowych (M. Lipińska) oraz twórców ortodoncji klinicznej, w tym postać profesora Mariana Zeńczaka (1891-1948), organizatora pierwszej w Polsce Katedry Ortodoncji w Państwowym Instytucie Dentystycznym w Warszawie (D. Zeńczak-Więckiewicz, M. Więckiewicz).

Następne referaty dotyczyły wpływu warunków historycznych i regionalnych na kształtowanie się zawodu dentysty w Polsce. B. Płonka-Syroka przedstawiła to na przykładzie kształtowania się środowiska stomatologii akademickiej we Wrocławiu, w bardzo trudnym okresie Polski Ludowej (1945-1989). Referat opisywał trudną sytuację lekarzy stomatologów począwszy od pierwszych lat powojennych w zniszczonym wojną Wrocławiu, aż po początek okresu transformacji ustrojowej w 1989 roku. Omówiono kształtowanie się środowiska stomatologicznego w zmieniających się warunkach społecznych i historycznych. Referat spotkał się z bardzo ciepłym przyjęciem ze strony zebranych.

W podobnym duchu, o działalności środowiska stomatologicznego tylko w innym regionie Polski mówiła Senator RP dr Janina Fełńska, wygłaszając referat nt. dentystów i ich działalności na Ziemi Ciechanowskiej do roku 1998. Prelegentka przybliżyła słuchaczom informacje dotyczące regionu Mazowsza Północnego i Ziemi Ciechanowskiej w aspekcie ochrony zdrowia, a przede wszystkim opieki dentystycznej w różnych okresach dziejowych Polski. W referacie uwzględniono kwestię opieki dentystycznej na tych ziemiach w okresie XIX i XX wieku. Ponadto przybliżono sylwetki najważniejszych stomatologów, którzy działali na terenie Ciechanowa w ubiegłym wieku oraz nakreślono sytuację rozwoju stomatologii w tym mieście i okolicach, w latach 1975-1998.

Bardzo ciekawy temat podjęła także kolejna referentka Hanna Bojczuk mówiąc o *Graficznych znakach książkowych lekarzy i współczesnych stomatologów polskich*. Poruszyła kwestię rozwoju tych znaków w różnych okresach dziejów Polski. Pierwsze ekslibrysy jako znaki własnościowe pojawiły się w połowie XIV wieku. Malowano je na kartach ksiąg rękopiśmiennych. Były to godła lub herby rodowe właściciela takich ksiąg. „(...) Od XVI wieku stały się one popularną formą znaku własnościowego. Taka zaś postać ekslibrysu jaką znamy obecnie, wiąże się z udoskonaleniem techniki i sztuki topograficznej. (...) Obecnie można zauważyć znaczny rozkwit twórczości miniaturowych dzieł

sztuki, jakimi są ekslibrysy. Wykonywane są różnorodną techniką (np.: miedziorytem) zarówno przez profesjonalnych grafików, jak i amatorów. Ekslibrysy urzekają bogactwem formy i precyzją wykonania. Czasami nawiązują do zainteresowań osoby, dla której są tworzone. Np. Ekslibrysy wykonane dla doktora Dziulikowskiego (ur.1913), wrocławskiego lekarza radiologa, właściciela znanej w kraju i za granicą kilkutyśięcnej kolekcji m.in. medycznych ekslibrysów, nawiązują do tradycji rodzinnych oraz wykonywanego przez niego zawodu (...). Współczesne środowisko lekarskie i farmaceutyczne ma wielu utalentowanych artystów rysowników, twórców setek małych arcydzieł sztuki graficznej. Należy do nich farmakolog Krzysztof Kmiec z Krakowa, czy też niezujący już farmaceuta Henryk Pankiewicz z Łodzi.”

Na zakończenie uczestnicy wysłuchali referatu poświęconego rozwojowi technik operacyjnych szczękowo-twarzowych stosowanych już w drugiej połowie XIX w. (T. Piętka) oraz wystąpienia przedstawicielki Niemiec M. Schymanietz, pt. *Die Polnische Medizinische Gesellschaft in Deutschland als Plattform zur Verständigung zwischen Zahnärzten and Ärzten aus Deutschland und Polen* poświęconego współpracy naukowej między polskimi a niemieckimi lekarzami – dentystami.

Wszystkie wystąpienia spotkały się z bardzo ciepłym przyjęciem ze strony słuchaczy.

Głównym materiałem badawczym, który posłużył autorom referatów była prasa stomatologiczna i medyczna, akty normatywne, w tym ustawy, rozporządzenia a także podręczniki o charakterze popularnonaukowym.

Należy wspomnieć o profesjonalizmie wystąpień, a także bardzo ciekawym sposobie prowadzenia, w tym o interesujących komentarzach ze strony prowadzących sesję: dr hab. Bożeny Urbanek i prof. dr hab. Barbary Płonki-Syroki.

Dodatkową zaletą była możliwość nabycia przygotowanej publikacji książkowej obejmującej referaty uczestników *Zawód dentysty – lekarza stomatologa na ziemiach polskich w XIX i XX wieku*.

Na uwagę zasługuje dobrze przygotowany przez gospodarzy serwis kawowy i obiadowy jak również możliwość obejrzenia ekspozycji materiałów do pielęgnacji jamy ustnej, w tym profesjonalnego medycznego sprzętu i materiałów stomatologicznych reklamowanych przez firmy.

Wiesława Wardziak